

Chambre des Représentants

SESSION 1983-1984

24 AVRIL 1984

PROPOSITION DE LOI

modifiant les conditions d'octroi
de l'allocation de naissance
afin de favoriser une meilleure protection
du nouveau-né

(Déposée par M. Petitjean)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

« L'institution de l'allocation de naissance connut diverses appellations : le législateur la désigna tantôt par les termes « prime de naissance », tantôt sous le vocable « indemnité » ou « allocation ». Ces dénominations successives posent d'emblée le problème de la nature et des finalités de l'allocation de naissance, de même que celui de toutes les ambiguïtés qu'elle peut revêtir » (1).

Leur généralisation légale a été confirmée par l'arrêté royal du 10 février 1942.

Rappelons que, dès 1923, cette indemnité apparut en Belgique dans le secteur privé (entreprises textiles verviétoises) et, en 1924, les services publics de l'Etat (arrêté royal du 1er décembre 1924), des Provinces et des Communes octroyèrent cet avantage à leurs agents.

Quant aux non-salariés bénéficiaires des allocations familiales, depuis 1937, l'allocation de naissance leur fut octroyée par l'arrêté royal du 3 octobre 1950.

Le bénéfice de l'allocation de naissance est subordonné à l'octroi des allocations familiales proprement dites. Au 1er janvier 1984, les taux de l'allocation ont été majorés comme suit :

- 1° 26 188 F pour le premier-né du père ou de la mère;
- 2° 18 057 F pour le second-né du père ou de la mère dans la mesure où ledit enfant n'est pas visé au 1°;
- 3° 9 713 F pour chaque enfant né qui n'est pas visé au 1° ou au 2°.

(1) *Revue Belge de Sécurité Sociale*, novembre - décembre 1972, n° 11-12.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1983-1984

24 APRIL 1984

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de voorwaarden
inzake toekenning van kraamgeld
met het oog op een betere bescherming
van de pasgeborenen

(Ingediend door de heer Petitjean)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

« Het kraamgeld heeft verscheidene benamingen gekend : nu eens was in de wet sprake van « geboortepremie », dan weer van « vergoeding » of « toelage ». Deze opeenvolgende benamingen stellen van meetaf aan het probleem van de aard en het doel van het kraamgeld alsmede van alle dubbelzinnigheden waaronder het kan schuil gaan » (1).

Bij koninklijk besluit van 10 februari 1942 werd het wettelijk veralgemeend.

Er zij aan herinnerd dat die uitkering reeds in 1923 in België in de privé-sector werd ingevoerd (textielbedrijven in Verviers), terwijl de overheidsdiensten van het Rijk (koninklijk besluit van 1 december 1924), van de provincies en de gemeenten ze vanaf 1924 aan hun personeelsleden toekenden.

Het koninklijk besluit van 3 oktober 1950 kende kraamgeld toe aan de niet-loontrekkenden die sinds 1937 kinderbijslag genoten.

De uitkering van kraamgeld is afhankelijk gesteld van de toekenning van de eigenlijke kinderbijslag. Op 1 januari 1984 werd het bedrag van het kraamgeld als volgt verhoogd :

- 1° 26 188 F voor het eerstgeboren kind van de vader of de moeder;
- 2° 18 057 F voor het tweede geboren kind van de vader of de moeder, voor zover dat kind niet onder het 1° wordt bedoeld;
- 3° 9 713 F voor elk geboren kind dat niet onder het 1° of het 2° wordt bedoeld.

(1) *Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid*, november - december 1972, n° 11-12.

A l'heure actuelle, que ce soit par le biais des allocations familiales ou des allocations familiales garanties, quasiment toutes les mères ont droit à une allocation de naissance, à condition qu'elles élèvent effectivement leur enfant. Sinon, les prestations familiales vont à la personne qui remplit le rôle de la mère, c'est-à-dire le travailleur qui assure l'éducation morale et matérielle de l'enfant. Il s'agit donc bien d'une allocation qui doit bénéficier à l'enfant.

Les finalités de l'allocation de naissance n'apparaissent pas très clairement ni dans les textes légaux, ni dans les débats spécifiques sur l'allocation de naissance.

Certains ont évoqué la notion de but social, d'autres la notion d'une politique démographique.

Il s'agit, en fait, de savoir si les biens et les services estimés indispensables par les parents lors d'une première naissance et des suivantes, peuvent être acquis grâce au montant de l'allocation.

On sait ce que coûte une naissance. Il est certain que l'Etat ne doit pas prendre en charge tous les frais occasionnés, enlevant ainsi toute responsabilité aux heureux parents. Néanmoins, on peut affirmer que les dépenses médicales (accouchement, médicaments, soins de santé du nouveau-né et de la mère), prennent très vite de l'ampleur. Ainsi, nombre de mères hésitent à poursuivre des examens médicaux, préjudiciant ainsi l'état de santé de leur bébé.

Une récente analyse statistique a démontré que la mortalité périnatale est encore importante en Belgique malgré les progrès de la médecine, l'information et les centres d'aide de tous types. L'examen des causes révèle surtout le manque de surveillance médicale. Parmi les causes du décès périnatal, on décèle des anomalies du placenta, les affections anoxémiques et hypoxémiques du nouveau-né, les anomalies congénitales et les autres affections du fœtus et du nouveau-né (prématurité, débilité).

Dès lors, la surveillance médicale s'avère un instrument fondamental de dépistage précoce et permet le traitement des déficiences au moment de la grossesse et dans les premiers jours de la vie du bébé.

L'allocation de naissance est un des moyens pour couvrir les frais de visites pré- et surtout post-natales.

A remarquer qu'elle peut effectivement servir aux visites médicales pendant la grossesse puisqu'une mère peut l'obtenir anticipativement à partir du 6e mois.

Et, justement dans ce cas-ci, la mère doit assortir sa demande d'une attestation médicale prouvant que sa grossesse est surveillée médicalement.

La reconnaissance de l'importance des consultations médicales après la naissance vise à donner au nouveau-né un maximum de garanties quant à son bien-être.

Cette présente proposition a pour objectif d'assurer une meilleure protection du nouveau-né en réservant une partie de l'allocation de naissance aux visites médicales et d'éviter, par conséquent, que l'allocation forfaitaire ne soit entièrement consacrée à d'autres dépenses sans rapport avec le nouveau-né.

Il faut justement permettre que l'allocation de naissance soit un incitant pour une prévention de la mortalité et de la morbidité périnatales, ainsi que pour une politique nataliste minimale (2 enfants). A cette fin, notre proposition espère encore changer les mentalités en prônant une meilleure éducation familiale qui se concrétise présentement par une surveillance médicale pendant et après la grossesse.

Tout en liant l'octroi de l'allocation de naissance à une surveillance médicale accrue, nous ne voulons néanmoins

Thans hebben vrijwel alle moeders recht op kraamgeld, via de kinderbijslag of via de gewaarborgde gezinsbijslag, op voorwaarde dat zij hun kind werkelijk opvoeden. Zo niet gaat die gezinsbijslag naar degene die de rol van de moeder vervult, d.w.z. de werknemer die instaat voor de morele en materiële opvoeding van het kind. De uitkering moet dus wel degelijk aan het kind ten goede komen.

Noch uit de wettekst, noch uit de specifieke bespreking over het kraamgeld blijkt duidelijk wat de bedoeling is van die uitkering. Sommigen zien er een sociaal doel in, anderen een aanwijzing van het gevoerde demografisch beleid.

In feite moet worden nagegaan of de goederen en diensten die de ouders onmisbaar achten bij een eerste of een volgende geboorte, door middel van het kraamgeld kunnen worden gekocht.

Zoals bekend brengt een geboorte heel wat kosten mee. Het is duidelijk dat de Staat niet alle kosten moet dragen, wat aan de gelukkige ouders elke zin voor verantwoordelijkheid zou ontnemen. Toch mag worden gesteld dat de medische kosten (met betrekking tot de bevalling, de geneesmiddelen, de verzorging van het kind en van de moeder) al spoedig hoog oplopen. Talrijke moeders schrikken dan ook voor een verder medisch onderzoek terug, wat nadelig kan zijn voor de gezondheid van hun kind.

Uit een recente statistische analyse blijkt dat de sterfte van foetussen en pasgeborenen in België nog hoog ligt niettegenstaande de vooruitgang van de geneeskunde, de voorlichting en de ruime verspreiding van centra voor hulpverlening. Uit het onderzoek naar de doodsoorzaken blijkt dat het gebrek aan medische begeleiding de hoofdfactor is. Tot de oorzaken van de sterfte bij foetussen en pasgeborenen behoren anomalieën van de placenta, aandoeningen die te wijten zijn aan anoxemie of hypoxemie bij de pasgeborene, aangeboren anomalieën en andere aandoeningen van de foetus en de pasgeborene (voortijdige geboorte, debiliteit).

Medische begeleiding is dan ook van essentieel belang voor een vroegtijdige opsporing en maakt het mogelijk deficiënties te behandelen tijdens de zwangerschap en tijdens de eerste levensdagen van de pasgeborene.

Het kraamgeld is een van de middelen om de kosten te dekken van de doktersvisites vóór en vooral na de geboorte.

Opgemerkt zij dat het kraamgeld werkelijk kan dienen om de dokterskosten tijdens de zwangerschap te dekken, aangezien de moeder de uitkering reeds op voorhand kan vragen vanaf de zesde maand van de zwangerschap.

Juist in dat geval moet de moeder bij haar uitkeringsaanvraag een medisch getuigschrift voegen waaruit blijkt dat de zwangerschap onder medische begeleiding verloopt.

Door de erkenning van het belang van het raadplegen van een dokter na de geboorte wordt het welzijn van de pasgeborene zoveel mogelijk gewaarborgd.

Dit voorstel heeft een betere bescherming van de pasgeborene op het oog doordat een gedeelte van het kraamgeld wordt voorbehouden voor de doktersvisites, om te voorkomen dat het forfaitair bedrag van de uitkering volledig wordt besteed aan andere uitgaven, die geen verband houden met de pasgeborene.

Het kraamgeld moet juist een aansporing zijn om ziekte en sterfte van foetussen en pasgeborenen te voorkomen en om een geboortenpolitiek te voeren die gericht is op ten minste twee kinderen per gezin. Te dien einde beoogt ons voorstel een kentering te brengen in de geestesgesteldheid door een betere voorbereiding op de gezinsvorming dank zij medische begeleiding tijdens en na de zwangerschap.

Ofschoon de toekenning van kraamgeld aan een betere medische begeleiding gekoppeld wordt, ligt het niet in onze

pas la supprimer pour les futures mères qui ne pourraient attester de visites chez le médecin, ce qui serait contraire à toute démarche sociale. Nous espérons *a fortiori* susciter une meilleure appréhension de la santé du nouveau-né au sein de la population.

En ce qui concerne les enfants adoptés, nous estimons que la procédure d'adoption exige déjà suffisamment de démarches administratives et médicales dans le chef des adoptants. C'est pourquoi nous émettons une mesure dérogatoire à leur égard et proposons que l'octroi de l'allocation de naissance reste inchangé pour les enfants adoptés.

Sur base de ce qui a été développé ci-dessus, nous proposons dès lors :

1° d'assortir la demande de l'allocation de naissance d'une attestation médicale prouvant une surveillance médicale de la future mère à partir du 3e mois de la grossesse, jusques et y compris l'examen post-natal (mère et nouveau-né) ainsi qu'une attestation prouvant au minimum un mois de repos pré-natal pour les femmes soumises à un contrat d'emploi;

2° pour les demandes anticipées, de scinder l'allocation en deux montants : l'un accordé deux mois avant la date probable de l'accouchement; l'autre après l'examen post-natal;

3° que les taux soient identiques pour la première et la deuxième naissance. Il devrait s'agir d'une somme intermédiaire entre les deux montants actuellement octroyés;

4° de prévoir les mêmes conditions pour l'allocation de naissance octroyée par le biais de l'allocation familiale garantie.

Le système mis en place présente la double alternative suivante :

1° En cas de demande d'allocation introduite à la naissance, elle sera payée à 100 % sur production des attestations requises (surveillance médicale et congé parental). En l'absence des attestations, elle sera payée à 50 %.

2° En cas de demande anticipée, l'allocation sera payée à 50 % des montants prévus si l'état de grossesse est reconnu par certificat médical. Après la naissance, les autres 50 % seront payés sur production des attestations requises. Sinon, plus rien ne sera versé.

C. PETITJEAN

PROPOSITION DE LOI

Article 1

L'article 73bis, § 1er, des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, modifié par l'article 16 de l'arrêté royal n° 122 du 30 décembre 1982, est complété par les alinéas suivants :

bedoeling het kraamgeld af te schaffen voor toekomstige moeders die niet kunnen bewijzen dat zij een dokter geraadpleegd hebben, want dat zou in strijd zijn met enigerlei sociale ingesteldheid. Maar des te meer hopen wij dat de bevolking daardoor beter de problemen in verband met de gezondheid van de pasgeborenen zal begrijpen.

Met betrekking tot de geadopteerde kinderen zijn wij de mening toegedaan dat de adoptieprocedure reeds genoeg administratieve en medische stappen van de adoptanten vergt. Daarom voorzien wij te hunnen behoeve in een afwijkende maatregel en stellen voor dat de toekenning van kraamgeld voor geadopteerde kinderen onveranderd blijft.

Op grond van het hierboven uiteengezette stellen wij derhalve voor :

1° dat bij de aanvraag om kraamgeld gevoegd zouden worden een medisch getuigschrift waaruit blijkt dat de toekomstige moeder vanaf de derde zwangerschapsmaand tot en met het postnataal onderzoek (moeder en pasgeborene) medische begeleiding heeft genoten, alsmede een getuigschrift waarin bevestigd wordt dat de vrouw die door een arbeidsovereenkomst verbonden is, ten minste een maand bevallingsrust heeft genomen;

2° dat met betrekking tot de vervroegde aanvragen het kraamgeld in twee bedragen zou worden gesplitst waarvan het ene twee maanden voor de vermoedelijke datum van de bevalling en het andere na het postnataal onderzoek zou worden toegekend;

3° dat de bedragen voor de eerste en de tweede geboorte dezelfde zouden zijn. Het bedrag dat zou worden toegekend, zou tussen de twee thans uitgekeerde bedragen moeten liggen;

4° dat in dezelfde voorwaarden zou worden voorzien voor het kraamgeld dat via de gewaarborgde gezinsbijslag toegekend wordt.

De voorgenomen regeling laat de volgende twee mogelijkheden open :

1° wordt de aanvraag bij de geboorte ingediend, dan zal het kraamgeld op voorlegging van de vereiste getuigschriften (medische begeleiding en ouderschapsverlof) tegen 100 % uitbetaald worden. Bij ontstentenis van die getuigschriften zal het kraamgeld tegen 50 % worden uitbetaald;

2° in geval van vervroegde aanvraag zal het kraamgeld tegen 50 % van de vastgestelde bedragen uitbetaald worden indien de zwangerschap door een medisch getuigschrift bevestigd wordt. Na de geboorte zullen de overige 50 % op voorlegging van de vereiste getuigschriften betaald worden; bij ontstentenis daarvan zal er niets meer worden uitbetaald.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 73bis, § 1, van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gewijzigd bij artikel 16 van het koninklijk besluit n° 122 van 30 december 1982, wordt aangevuld met de volgende leden :

« Le montant intégral de l'allocation de naissance est octroyé à l'allocataire à condition que la demande d'allocation soit accompagnée des documents suivants :

1° Une attestation délivrée par un médecin reconnaissant la surveillance médicale de la mère à partir du 3e mois de la grossesse;

2° Une attestation délivrée par l'employeur prouvant un congé prénatal de quatre semaines au moins de la future mère salariée.

Si les documents visés à l'alinéa précédent ne sont pas joints à la demande d'allocation de naissance, celle-ci ne sera octroyée qu'à concurrence de 50 % des montants prévus à l'alinéa 7 du présent article. »

Art. 2

Dans l'article 73bis, § 2, alinéa 1er, des lois coordonnées précitées, le mot « partiel » est inséré après le mot « paiement ».

Art. 3

L'article 73bis, § 2, des lois coordonnées précitées est complété par l'alinéa suivant :

« Le montant de l'allocation octroyé avant la naissance est égal à 50 % des montants prévus au § 1er, alinéa 7, du présent article. La deuxième moitié de l'allocation est allouée après la naissance, sur production des documents visés au § 1er, alinéa 9, du présent article. »

Art. 4

L'article 22, § 2, de l'arrêté royal du 8 avril 1976 établissant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants, modifié par l'article 2 de l'arrêté royal du 7 mars 1983, est complété par les alinéas suivants :

« Le montant intégral de l'allocation de naissance est octroyé à l'allocataire à condition que la demande d'allocation soit accompagnée d'une attestation délivrée par un médecin reconnaissant la surveillance médicale de la mère à partir du 3e mois de grossesse.

Si cette attestation fait défaut, l'allocation de naissance n'est octroyée qu'à concurrence de 50 % des montants prévus au § 2, alinéa 1er, du présent article. »

Art. 5

A l'article 22, § 3, de l'arrêté royal du 8 avril 1976 précité, le mot « partiel » est inséré après le mot « paiement ».

Art. 6

L'article 22, § 3, de l'arrêté royal du 8 avril 1976 précité est complété par l'alinéa suivant :

« Het volledig bedrag van het kraamgeld wordt aan de uitkeringsgerechtigde toegekend op voorwaarde dat bij de aanvraag om kraamgeld de volgende bescheiden zijn gevoegd :

1° een door een geneesheer afgegeven getuigschrift waaruit blijkt dat de moeder vanaf de derde maand van de zwangerschap medische begeleiding geniet;

2° een door de werkgever afgegeven getuigschrift dat het bewijs levert dat de toekomstige moeder, die loon- of weddetrekkende is, ten minste vier weken bevallingsrust heeft genomen.

Indien de in het voorgaande lid genoemde bescheiden niet bij de aanvraag om kraamgeld zijn gevoegd, wordt dit laatste slechts toegekend tot beloop van 50 % van de in het zevende lid van dit artikel bedoelde bedragen. »

Art. 2

In artikel 73bis, § 2, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt vóór het woord « uitbetaling » het woord « gedeeltelijke » ingevoegd.

Art. 3

Artikel 73bis, § 2, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt aangevuld met het volgende lid :

« Het bedrag van het vóór de geboorte toegekende kraamgeld is gelijk aan 50 % van de in § 1, zevende lid, van dit artikel bedoelde bedragen. De tweede helft van het kraamgeld wordt na de geboorte toegekend op voorlegging van de in § 1, negende lid, van dit artikel genoemde bescheiden. »

Art. 4

Artikel 22, § 2, van het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen, gewijzigd bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 maart 1983, wordt aangevuld met de volgende leden :

« Het volledig bedrag van het kraamgeld wordt aan de uitkeringsgerechtigde toegekend op voorwaarde dat bij de aanvraag om kraamgeld gevoegd is een door een geneesheer afgegeven getuigschrift waaruit blijkt dat de moeder vanaf de derde maand van de zwangerschap medische begeleiding geniet.

Bij ontstentenis van dat getuigschrift wordt het kraamgeld slechts toegekend tot beloop van 50 % van de in § 2, eerste lid, van dit artikel bedoelde bedragen. »

Art. 5

In artikel 22, § 3, van hetzelfde koninklijk besluit van 8 april 1976, wordt vóór het woord « uitbetaling » het woord « gedeeltelijke » ingevoegd.

Art. 6

Artikel 22, § 3, van hetzelfde koninklijk besluit van 8 april 1976 wordt aangevuld met het volgende lid :

« Le montant de l'allocation octroyé avant la naissance est égal à 50 % des montants prévus au § 2, alinéa 1er, du présent article. La deuxième moitié de l'allocation est allouée après la naissance sur production de l'attestation visée au § 2, alinéa 3, du présent article. »

Art. 7

L'article 8, § 3, de l'arrêté royal du 25 octobre 1971 portant exécution de la loi du 20 juillet 1971 instituant les prestations familiales garanties, modifié par l'article 3 de l'arrêté royal du 22 juillet 1977, est complété par l'alinéa suivant :

« L'allocation de naissance est payée intégralement à l'allocataire à condition que la demande d'allocation ait été accompagnée d'une attestation délivrée par un médecin reconnaissant la surveillance médicale de la mère à partir du 3e mois de la grossesse. Si cette attestation fait défaut, l'allocation de naissance n'est octroyée qu'à concurrence de 50 % des montants prévus à l'article 22, § 2, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 8 avril 1976. »

Art. 8

Les présentes conditions d'octroi de l'allocation de naissance ne sont pas applicables aux enfants adoptés.

5 mars 1984.

C. PETITJEAN
D. D'HONDT
D. DUCARME
E. KLEIN

« Het bedrag van het vóór de geboorte toegekende kraamgeld is gelijk aan 50 % van de in § 2, eerste lid, van dit artikel bedoelde bedragen. De tweede helft van het kraamgeld wordt na de geboorte toegekend, op voorlegging van het in § 2, derde lid, van dit artikel genoemde getuigschrift. »

Art. 7

Artikel 8, § 3, van het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 tot uitvoering van de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde gezinsbijslag, gewijzigd bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 juli 1977, wordt aangevuld met het volgende lid :

« Het kraamgeld wordt aan de uitkeringsgerechtigde volledig uitbetaald op voorwaarde dat bij de aanvraag om kraamgeld gevoegd is een door een geneesheer afgegeven getuigschrift waaruit blijkt dat de moeder vanaf de derde maand van de zwangerschap medische begeleiding geniet. Bij ontstentenis van dat getuigschrift wordt het kraamgeld slechts toegekend tot beloop van 50 % van de in artikel 22, § 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 8 april 1976 bedoelde bedragen. »

Art. 8

De bij deze wet gestelde voorwaarden tot toekenning van kraamgeld zijn niet van toepassing op geadopteerde kinderen.

5 maart 1984.